

Hudba v stredoveku a renesancii. Rytmické cvičenia. Opakovanie T,S,D. (4.roč)

Oprav tvrdenia:

V praveku prevládala melódia nad rytmom.

Oblúbeným nástrojom Egypťanov bola gitara.

V staroveku hudbu rozvíjali v Číne, Indii, Egypte a Rusku.

V Ríme Pytagoras vymyslel nástroj monochord.

Stredovek (5. – 14. stor. 500- 1400)

V stredoveku vládne hudbe cirkev. V roku 380 sa kresťanstvo stalo jediným náboženstvom Rímskej ríše a to malo vplyv na celé obdobie. Králi aj šľachta sa všetci museli podriaďovať pápežovi ako hlave cirkvi. Toto ovplyvnilo aj hudbu. Rozvíjala sa DUCHOVNÁ (na náboženské motívy), SVetskÁ (o každodennom živote) bola v úzadí.

DUCHOVNÁ HUDBA

Gregoriánsky chorál- oficiálny jednohlasný latinský spev Rímsko- katolíckej cirkvi bez sprievodu hudobných nástrojov. Spievali ho školení speváci pri bohoslužbách. Vydal ho pápež Gregor Veľký v 6. stor. Hudobné nástroje boli považované za hriechne a preto sa na nich nemohlo hrať v kostole. Známu duchovnou kompozíciou v národnom jazyku a so sprievodom hudobných nástrojov bola na našom území pieseň *Hospodinu, pomiluj mi*.

<https://www.youtube.com/watch?v=Esf-9zK1yI4>

SVetskÁ HUDBA

Texty svetských piesní sú o problémoch a radoostiach bežného ľudu- o láske, rytieroch, práci, hrdinských činoch, alkohole... Svetskú hudbu pestovali najmä potulní speváci a obyčajný ľud. **Potulní speváci** sa volali jokulátori (žnogléri), v Uhorsku- *igríci*, Nemecku- *minesängri*, J Francúzsko- *trubadúri* a S Francúzsko- *truvéri*. Chodili spievať po jarmokoch, námestiach, kráľovských dvoroch či trhoch. Tiež si aj vyrábali svoje hudobné nástroje- lýry, kithary, rebaby, fiduly, (predchodcovia huslí), flauty, lutny a tak ďalej. Známi trubadúri: Peire Vidal, Richard Levie srdce.

Renesancia (15.- 16. stor. 1400-1600)

V období renesancie cirkev začína strácať svoje dominantné postavenie. Bolo to spôsobené:

- **Mor**- ľudia si mysleli, že ich Boh trestá a ani cirkev nevedela túto strašnú chorobu zastaviť (pri morových epidémiách v 14. stor. umrela takmer 1/3 obyvateľstva Európy).
- **Vedecké a zámorské objavy**- Krištof Kolumbus v roku 1492 objavil Ameriku a už predtým astronómia Galileo Galilei („ a predsa sa točí“) a Giordano Bruno (upálený cirkvou) tvrdili, že Zem je guľatá- čo cirkev popierala. Zámorské objavy ich tvrdenia dokázali.
- **Kníhtlač** – okolo roku 1450 Johann Gutemberg vynášiel kníhtlač a nové myšlienky a vedecké objavy sa mohli šíriť oveľa rýchlejšie a medzi viac ľudí.

Renesancia znamená znovuzrodenie a v tomto umeleckom období ide o znovuzrodenie myšlienok antického Grécka a návrat k prírode a človeku. Uplatňuje sa tu aj filozofický smer humanizmus, ktorý obracia pozornosť od života po smrti späť k životu na zemi a pozemským radostiam (dovtedy ľudia verili, že musia vo všetkom poslúchať cirkev a v živote trpieť aby sa po smrti dostali do neba a tam budú šťastní, humanizmus hlásal, že si treba užívať aj pozemský život).

Hudba sa pestovala na šľachtických dvoroch, námestiach, chrámoch, a rozličných slávnostiach, bola súčasťou verejného života. Hudba v renesancii využívala prepracovaný viachlas. Renesančná hudba predstavuje súvislý prúd, neprerušiteľný tok hudobných myšlienok. Stávalo sa však, že každý hlas mal vlastný text, a aj keď hudba znela ako jednoliaty celok, ta bolo ťažké rozoznať čo sa v jednotlivých hlasoch spieva.

Komponovala sa vokálna hudba (viachlasé motetá 2- 6 hlasov, najčastejšie 4, šansóny, madrigály) vokálno- inštrumentálna hudba (omše), a inštrumentálna hudba, najčastejšie tanečná. Z hudobných nástrojov sa v renesancii najskôr používali malý bubienok a píšťala, neskôr violy (vyvinuli sa z violy da gamba a viola da bracia), lutny, čembalo, trúbky, gajdy.

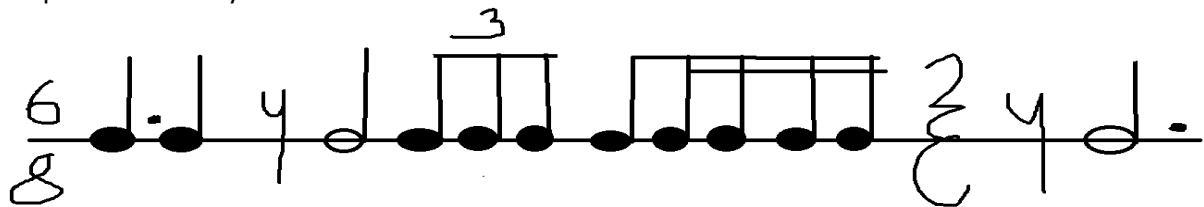
Hudobní skladatelia:

Orlando di Lasso bol Belgický hudobný skladateľ v 16. stor. vrcholný predstaviteľ renesancie.

Giovanni Pierluigi da Palestrina bol taliansky hudobný skladateľ a organista. Vytvoril hudbný štýl „a capella“ spev bez dopravou hudobných nástrojov.

Clement Janequin Francúz, písal šansóny kde využíval imitáciu- napodobňovanie zvukov, napríklad v šansóne Spev vtákov. <https://www.youtube.com/watch?v=OtkvHYDbN2U>

Doplň taktové čiary

Napíš T,S,D v stupniciach Cis dur a f mol.

